

Dagens namn

HÅKAN HAGWALL:

Nils G Åsling

Säga vad man vill om det senaste året i Nils G Åslings liv, men nog har det inneburit ett ganska makalöst genombrott för honom som politiker. Av den forne doldisen har blivit en superkändis. Det finns veckor under 1977 då det inte gått en dag utan att Nils Åsling förekommit i TV, vanligtvis förmedlande uppgifter om hur förskräckligt det står till här eller där samt tröstande oss med att problemen med hans hjälp ändå bör kunna lösas.

Före 1974 var det inte så många som kände till Nils Åsling. Men då hände det. Under dödlägesriksdagen ryckte plötsligt finansutskottet åt sig en bit av det politiska initiativet och började regera. Och dess ordförande centerriksdagsmannen Åsling fick möjlighet att framträda som en annan Sträng och berätta för svenska folket om sin kloka finanspolitik. Det var tillräckligt för att sätta igång en myckenhet spekulerande om att vi här hade finansministern i en kommande borgerlig regering. Detta registrerades med högt uppdragna ögonbryn av andra borgerliga ledamöter, som visserligen tyckte att Åsling var en sympatisk person, men samtidigt inte kunde tänka bort att han var en ganska svag utskottsordförande med många förvirrade sammanfattningar på sitt samvete.

Men ryktet var etablerat och förstärktes ytterligare av att centern körde fram Åsling i ett antal ekonomiska TV-debatter. Så när det faktiskt blev dags att bilda en borgerlig regering, utgick de flesta från att Åsling skulle bli finansminister. Så blev det nu inte. Eftersom centern, med den starkes rätt, förbehöll sig statsminister- och utrikesminister-

posterna, måste de båda andra partierna få dela på den tredje symbolposten, finansministerns, vilken följaktligen fick lov att delas upp på två.

Nå, då skulle Åsling kanske bli utrikesminister? Nej, det gick inte heller. Dels kom Fälldin på att det skulle vara något extra med en kvinna i det jobbet. Dels ville man inte ge industridepartementet till Staffan Burenstam Linder. Men då måste man också ha något att sätta emot. Och det enda alternativ som kunde tas på allvar var just Åsling.

Så kom det sig att Åsling fick ett av regeringens allra svåraste jobb. Det finns ju andra statsråd som alldeles på egen hand sett till att göra uppgifterna svåra för sig, men Åslings var ordentligt tilltrasslade från början. Alldeles upplyst om den saken var nog inte den nya industriministern, som ett par dagar efter valet med stor tillförsikt slagit fast att "Sveriges finanser är bra", vilket ju var en betydande överdrift, eller mera exakt uttryckt: helt fel.

Och snart nog fick industriministern känna på. Den ena krisbranschen, kriskoncernen, krisorten efter den andra anmälde sig och ropade på hjälp.

I riksdagen stod nu de gamla statsråden, som dämt upp denna flodvåg av krisrapporter till efter valet, och hojtade om regeringens handlingsförklaring. Snabbt nog blev Åsling riksdagens mest utfrågade statsråd. Det skulle svaras om Vikmanshyttan, om Hälleforsnäs, om teko, om varv etc etc. Det var då Åsling kom med den tanke som av Svenska Dagbladets ledarskribent Axel Waldemarson döptes till Åsling-doktrinen. I praktiken gick den ut på att det i första hand

är det företag som vill lägga ner verksamheten på en ort som bär ansvaret för att sysselsättningen likafullt hålls uppe på orten. Det är en vacker tanke. Felet med den är att den inte fungerar, när den behövs, och inte behövs, när den fungerar.

Ty när det är hyggliga konjunkturen, läggs inte så många företag ner, och när det sker, ordnar det sig mer eller mindre av sig själv med ny företagsamhet. När det däremot är dåliga tider och åtskilliga företag behöver läggas ner, då går det nästan inte alls att skaffa fram ny företagsamhet, och att flytta på redan befintlig från den ena kommunen till den andra skapar ju bara problem på ett annat håll.

Åsling har inte ett spår av Åsa-Nisse-marxist i sig. Han är bonde, han har arbetat sig upp till pamp i jordbrukskasserörelsen och i LRF. Han var to m påtänkt ett tag som vd i LRF efter Harald Håkansson, innan statsrådsposten kom emellan. Och han har varit informationssekreterare i NCB, Gunnar Hedlunds skogsägarföretag. Med denna bakgrund har Åsling tillägnat sig en marknadsekonomiskt grundad syn. Han är bra på att döma ut socialism och kollektivism.

Därför är det så mycket mera ironiskt att den stackars mannen funnit sig nödsakad att socialisera mer än kanske någon annan svensk politiker. Under sitt första år har han i stort sett helt förstatligt teko, handelsståls- och varvsbranscherna.

Knappast någon kan hålla trevligare och gemytligare presskonferenser än han. Men

så kostar de också pengar. Sådär en fyra-fem-sex miljarder hör till vanligheten. Och när det gällde varven tog det knappt en vecka, innan man kom på att man hade räknat fel (eller lurat Åsling, vill en del göra gällande) på drygt en miljard. Det är sånt som händer.

Och många frågar sig om dessa pengar verkligen kommer till någon nytta eller om det bara är en fruktansvärt dyr galgenfrist Åsling köpt tex åt varven.

Centerns statsråds-krets kan indelas i folk med fötterna på jorden och svärmare. Till den senare gruppen kan man räkna Olof Johansson och Elvy Olsson. Till den förra Fäldin (utom i energifrågan), Antonsson, Dahlgren och Åsling.

Kärnkraftsfrågan är regeringens svåraste politiska problem. Detta på grund av de fanatiska låsningar som vissa gjort i denna fråga. Men till dem hör inte Åsling. När man hörde honom på Aros-mässan i början på december började man faktiskt undra om Åsling ens är emot kärnkraften. Det kunde han naturligtvis inte säga rent ut, men vilken annan centerpartist som helst hade väl fått blodstörtning efter denna massiva utskällning av centerns kärnkraftspolitik.

Kanske är det till Åsling vi, som hoppas på ett långvarigt borgerligt regeringsinnehav, skall ställa vårt hopp. Han kan ha en hel del kvar att göra innan det är dags för honom att dra sig tillbaka till landshövdingestolen i Östersund, där han enligt P O Sundman kommer att dö efter att ha arbetat ihjäl sig.